

FRANSA VE ERMENİ SORUNU

Ömer Engin LÜTEM

Ömer Engin LÜTEM

31 Ocak 2014

Fransız Cumhurbaşkanı François Hollande'nin bu hafta başında Türkiye'ye yaptığı ziyaret bu ülkenin Ermeni sorunu karşısındaki tutumunu yeniden gündeme getirmiştir.

Bilindiği üzere Fransa, 2001 yılında kabul ettiği bir kanunla Ermeni soykırımını resmen tanımıştır. Daha sonra soykırım iddialarını reddedenlerin cezalandırılması amacıyla bir başka kanun çıkarılması söz konusu olmuş ve uzun süren bir süreç sonunda bu konuda 2012 yılı Ocak ayında bir kanun kabul edilmiş ancak Fransa Anayasa Konseyi (Mahkemesi) söz konusu kanunu iptal etmiştir.

Hatırlanacağı üzere Türkiye Fransa'nın bu tutumuna kesinlikle karşı çıkmış ve bu konu nedeniyle iki ülke ilişkilerinde zaman zaman bunalımlar yaşanmış ve ikili işbirliğinde de gerilemeler olmuştur.

Gerek 2001 gerek 2012 yılları kanunlarının kabul edilmesinde, Fransa Sosyalist Partinin en önde gelen isimlerinden olan François Hollande'nin büyük katkısı olmuştur. Bu nedenle adı geçen Cumhurbaşkanı seçilmesi Fransadaki Ermeni cemaati tarafından sevinçle karşılanmış ve soykırım iddialarını reddeden kişilerin cezalandırılmasını sağlayacak bir hukuki düzenlemenin kısa zamanda yapılabileceği ümidini doğurmuştur. Ancak Hollande cumhurbaşkanı seçildikten sonra, Türkiye ile yeniden iyi ilişkiler kurabilmek amacıyla, bu konuda gayet ihtiyatlı davranmış, söz vermesine rağmen 2013 yılı 24 Nisan anma törenine katılmamış, cezalandırma konusunda yeni bir kanunu parlamentoya sunmamış buna

karşılık Ermeni cemaati temsilcileriyle temas içinde olmaya özen göstermiştir.

Hollande Türkiyeyi ziyareti sırasında yaptığı konuşmalarda soykırım ve Ermeni sözcüklerini kullanmayarak Türkiyenin hassasiyetini dikkate almıştır. Buna karşın bu konuya geçmişin hatırlanması ve bellek çalışması yapılması gibi formüllerle değinmiştir. Cumhurbaşkanı Gül ile yaptığı görüşmelerde de, Ermeni soykırım iddialarının da, birinci sırayı almasa da, gündeme gelmiş olması normaldir. İki cumhurbaşkanı düzenledikleri basın toplantısında bu konuya doğrudan temas etmemişler ancak bir gazetecinin sorusu üzerine tutumlarını açıklamışlardır. Hollande geçmişe ilişkin olarak bellek çalışması yapmanın daima acı verdiğini ama yapılması gerektiğini söylemiş, herkesin geçmişte olanları araştırılması ve tanınması yoluyla barışma aramasından bahsetmiş, daha sonra ise Fransanın bu sorunu hukuki alanda çözmek isteğine temasla Avrupa Birliği içinde soykırım inkârının cezalandırılmasına dair 2008 yılı çerçeve karara atıf yapmıştır. Bu karara göre Avrupa Birliğine üye ülkeler soykırımın inkârının cezalandırılması için kendi mevzuatlarında gerekli değişiklikleri, ifade özgürlüğünü zedelemeyen, yapacaklardır. Ancak, öngörülen süre dolmuş olmakla beraber, Fransa dâhil, birçok ülke mevzuatında henüz değişiklik yapamamıştır.

Cumhurbaşkanı Gül ise Türkiyenin bilinen tutumunu tekrarlayarak 100 yıl önceki acıların herkesin ortak acısı olduğunu, bunları nesilden nesle taşımanın doğru olmadığını, Çanakkale savaşları için yapıldığı gibi bu eski acılardan dostluk çıkarmak ve bu gibi konuları tarihçilere bırakmak gerektiğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak iki taraf da bu konuda bilinen tutumlarını korumuştur. Fransanın soykırımların inkârını cezalandırmak için alacağı herhangi bir önlemin, Ermenileri açıkça zikretmediği takdirde iki ülke ilişkilerine fazla bir zarar vermeyeceğini, buna karşılık Ermenileri esas kabul ederse, Türkiyenin tepkisini çekeceğini ve halen yeniden kurulmak istenen yakın işbirliğini zedeleyeceğini söylemek mümkündür.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "FRANSA VE ERMENİ SORUNU." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2014 / 28. Ocak 30. Erişim Nisan 15, 2026.

<https://www.avimbulten.org/public/tr/Yorum/FRANSA-VE-ERMENI-SORUNU>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır